

OPOZORILO: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Na podlagi tretjega odstavka 9. člena, petega odstavka 10. člena, tretjega odstavka 12. člena, tretje in četrte alineje 73. člena ter za izvajanje 53. in 59. člena Zakona o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 45/01, 52/02 – ZDU-1, 45/04 – ZdZPKG in 86/04) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

P R A V I L N I K

o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows

(neuradno prečiščeno besedilo št. 2)¹

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

(1) Ta pravilnik določa posebno nadzorovano območje za leptonekrozo koščičarjev, ki jo povzroča fitoplazma European Stonefruit Yellows (v nadaljnjem besedilu: ESFY), ugotavljanje zdravstvenega stanja gostiteljskih rastlin na ogroženem območju, dolžnosti imetnikov gostiteljskih rastlin, fitosanitarne ukrepe za preprečevanje širjenja in zatiranje ESFY, prijavo pridelave gostiteljskih rastlin za sajenje, vlogo za izjemno dovoljenje in odškodnino, letni program sistematičnega nadzora ter vodenje evidence o obsegu ugotovljene okužbe.

(2) ESFY je določena na seznamu iz Priloge I, dela A, oddelka II, v točki 2 (d) Direktive Sveta 2000/29/ES z dne 8. maja 2000 o varstvenih ukrepih proti vnosu organizmov, škodljivih za rastline ali rastlinske proizvode, v Skupnost in proti njihovemu širjenju v Skupnosti (Uradni list L št. 169 z dne 10. 7. 2000, str. 1, z vsemi spremembami), kot mikoplazma Apricot chlorotic leafroll.

2. člen² (pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

– posebno nadzorovano območje je ozemlje Republike Slovenije, na katerem Fitosanitarna

¹ Neuradno prečiščeno besedilo Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows povzema določbe:

- Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 140/04](#), veljavnost od 13. januarja 2004),
- Pravilnika o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 74/06](#), veljavnost od 15. julija 2004),
- Popravka zaporednih števil objav aktov ([Uradni list RS, št. 75/06](#), veljavnost od 19. julija 2006), s katerim se je spremenila zaporedna številka objave Pravilnika o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 74/06](#)) in
- Pravilnika o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 21/07](#), veljavnost od 10. marca 2007).
- Pravilnika o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)).

² S pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)) se je dodala deseta alineja.

uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Uprava) razmeji okužena in neokužena območja, in kjer se na predpisan način zagotavlja zdravstveno varstvo gostiteljskih rastlin in posebni nadzor ESFY;

- žarišče okužbe je območje s polmerom 250 metrov okoli točke potrditve okužbe, določene s pravokotnimi koordinatami v metrih, kjer je ESFY potrjena. Seznam območij žarišč okužbe je dosegljiv pri Upravi in na njeni spletni strani;
- okuženo območje je del posebno nadzorovanega območja, kjer se ESFY ustali. Seznam okuženih območij je naveden v Prilogi 1, ki je sestavni del tega pravilnika;
- varovalni pas je del neokuženega območja, v katerem se izvajajo fitosanitarni ukrepi z namenom preprečevanja širjenja ESFY in obdaja drevesnico, matični nasad oziroma neokuženo mesto ali enoto pridelave sadilnega oziroma razmnoževalnega materiala gostiteljskih rastlin ali žarišče okužbe;
- ogroženo območje je območje z gostiteljskimi rastlinami za saditev in pridelavo plodov, na katerem so ekološki dejavniki ugodni za naselitev ESFY, ki bi na tem območju lahko povzročila pomembno gospodarsko škodo;
- rastna doba je obdobje aktivne rasti gostiteljskih rastlin na posameznem območju;
- neokuženo mesto pridelave je mesto pridelave gostiteljskih rastlin za saditev, na katerem ESFY ni navzoča, kar je bilo uradno dokazano s sistematičnim nadzorom, in na katerem se tako stanje tudi vzdržuje;
- neokužena enota pridelave je drevesnica ali matični nasad oziroma njihov zaključen del, ki ima status neokuženega mesta pridelave;
- meristemska vzgoja je način razmnoževanja z meristemom, ki je nediferencirano, mitotično aktivno rastlinsko tkivo;
- zavarovani prostor je enota pridelave gostiteljskih rastlin, na kateri se zagotovijo razmere, ki onemogočajo dostop žuželkam, ki prenašajo rastlinske bolezni.

3. člen³ (gostiteljske rastline)

(1) Navzočnost ESFY se ugotavlja zlasti na naslednjih vrstah rastlin iz rodu *Prunus* L. (v nadaljnjem besedilu: gostiteljske rastline):

- breskev in nektarina (*Prunus persica* (L.) Batsch),
- marelica (*Prunus armeniaca* L.),
- kitajsko-japonska sliva (*Prunus salicina*),
- sliva in češplja (*Prunus domestica*),
- cibora (*Prunus instititia*),
- mirabolana (*Prunus cerasifera*) in
- črni trn (*Prunus spinosa*).

(2) Vrste nadzorovanih gostiteljskih rastlin in obseg žarišč okužbe podrobneje določi Uprava v programu posebnega nadzora ESFY v skladu s pravilnikom, ki ureja izvajanje uradnih sistematičnih raziskav na posebno nadzorovanih območjih.

(3) Zdravstvene preglede gostiteljskih rastlin izvajajo poleg Uprave in fitosanitarne inšpekcije ter za gozdne rastline gozdarske inšpekcije, tudi nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen izvajalci), ki smejo v okviru izvajanja posebnega nadzora jemati vzorce rastlin, rastlinskih proizvodov in nadzorovanih predmetov v skladu s 24. členom tega pravilnika.

³ S pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)) se je spremenilo besedilo prvega odstavka.

4. člen

(sum na okužbo)

(1) Na okužbo z ESFY se sumi, če so na gostiteljskih rastlinah vidna katera od naslednjih znamenj:

- predčasno odganjanje in listanje posameznih delov krošnje okuženih dreves, redkeje celih dreves;
- listi so bolj bledi in manjši;
- močno vihanje listnih robov navzgor vzporedno z glavno žilo;
- mesnatost in krhkost zviti listov;
- zgodnja rumenkasta (marelice in breskve) ter rdečkasta (slive) obarvanost listov pred normalnim jesenskim spreminjanjem barve;
- stari listi se z lahkoto odstranijo in ponavadi predčasno odpadejo;
- listne žile so izrazito odebeljene, klorotične in delno nekrotizirane;
- naknadno odganjanje terminalnih brstov pozno poleti in v jeseni;
- okužena drevesa manj cvetijo;
- pojavi se cvetenje izven fenološkega obdobja za cvetenje (poleti ali jeseni);
- oploditev je slaba, zato plodovi odpadejo kmalu po cvetenju;
- plodovi so drobnejši, nepravilno oblikovani ter trpkega okusa;
- drevesa postopno hirajo in v dveh do petih letih propadejo;
- nekrotično tkivo v lubu pri tangencialnem prerezu.

(2) Na okužbo z ESFY se sumi tudi, če na gostiteljskih rastlinah na okuženih območjih ni vidnih znamenj iz prejšnjega odstavka, je pa uradno ugotovljena:

- velika navzočnost češpljevih bolšic v rastni dobi na rastlinah ali
- pridelava rastlin za saditev vrst sliva ali češplja (*Prunus domestica*) ali mirabolana (*Prunus cerasifera*), ki ne izhajajo neposredno iz meristemske vzgoje.

5. člen

(prenašalci)

(1) Potencialni prenašalci ESFY so odrasle oblike češpljeve bolšice (*Cacopsylla pruni*; v nadaljnjem besedilu: češpljeva bolšica).

(2) Češpljeva bolšica se šteje za nadzorovani predmet, v kateri je mogoče navzočnost ESFY ugotavljati v obdobju od začetka marca do konca julija.

(3) Češpljevo bolšico je potrebno v intenzivnih nasadih in neokuženih mestih oziroma enotah pridelave redno zatirati v obdobju iz prejšnjega odstavka.

6. člen

(sistematični nadzor)

Sistematični nadzor se izvaja na ogroženih območjih, vseh neokuženih mestih oziroma enotah pridelave in v pripadajočih varovalnih pasovih ter obsega:

- načrtovane uradne zdravstvene preglede in vzorčenje gostiteljskih rastlin v skladu s 7. členom tega pravilnika in letnim programom posebnega nadzora iz 22. člena tega pravilnika ter
- odrejanje ukrepov v primeru potrjene okužbe z ESFY v skladu z 12. do 16. členom tega pravilnika.

II. UGOTAVLJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA IN DOLŽNOSTI IMETNIKOV GOSTITELJSKIH RASTLIN

7. člen⁴

(uradni zdravstveni pregledi rastlin)

(1) Izvajalci posebnega nadzora iz 24. člena tega pravilnika opravljajo uradne zdravstvene preglede rastlin, tako da vizualno pregledujejo gostiteljske rastline na ogroženih območjih spomladi ob odganjanju in olistanju gostiteljskih rastlin oziroma v obdobju od 1. julija do 15. oktobra, in sicer:

- matična drevesa, zarodišča podlag in drevesnice dvakrat v rastni dobi,
- varovalne pasove enkrat v rastni dobi ter
- intenzivne nasade gostiteljskih rastlin v bližini matičnih dreves zarodišč podlag in drevesnic ob sumu na okužbo z ESFY.

(2) Vzorčenje ob sumu na okužbo z ESFY poteka v skladu z letnim programom posebnega nadzora ESFY in se lahko opravi od 1. julija do 15. oktobra za nadzemne dele gostiteljskih rastlin, za korenine pa skozi vse leto.

(3) V okviru sistematičnega nadzora pooblašчени izvajalci posebnega nadzora iz 24. člena tega pravilnika oziroma fitosanitarni in gozdarski inšpektorji odvzamejo uradne vzorce za testiranje na navzočnost ESFY:

- v drevesnicah in v matičnih nasadih na okuženem območju in
- v primeru suma na navzočnost ESFY v skladu z 10. členom tega pravilnika.

(4) Pregled iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena se šteje za obvezen zdravstveni pregled sadilnega materiala. Če je ob tem odvzet uradni vzorec, sta v času trajanja laboratorijske analize prepovedana premeščanje in uporaba sadilnega materiala. V primeru potrditve ESFY, se sadilni material, ki ga predstavlja reprezentativen vzorec, uniči v skladu z 12. členom tega pravilnika.

(5) Pooblašчени izvajalci morajo o pregledih iz tega člena obveščati pristojno enoto fitosanitarne inšpekcije in druge sodelujoče v posebnem nadzoru v skladu z navodili predstojnika Uprave o vodenju evidenc.

(6) Če pooblašчени izvajalec odkrije oziroma dobi laboratorijsko potrditev navzočnosti fitoplazme ESFY ali odkrije kršitev fitosanitarnih predpisov, odstopi zadevo v reševanje pristojnemu inšpektorju.

8. člen⁵

(drevesnice in matični nasadi)

⁴ S Pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 74/06](#)) se je spremenil šesti odstavek.

⁵ S pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)) se je spremenilo besedilo drugega in četrtega odstavka

- (1) Drevesnice in matični nasadi gostiteljskih rastlin ne smejo biti okuženi z ESFY.
- (2) Lokacije drevesnice in matičnega nasada gostiteljskih rastlin je potrebno pred zasaditvijo prijaviti in pridobiti odobritev v skladu z 18. ali 18.a členom tega pravilnika.
- (3) Imetniki drevesnic in matičnih nasadov gostiteljskih rastlin na okuženem območju lahko premeščajo rastline za saditev le, če izpolnjujejo zahteve, ki so določene za neokuženo mesto pridelave v skladu s tem pravilnikom.
- (4) Drevesnica oziroma matični nasad se šteje kot neokuženo mesto ali enota pridelave, če ta status pridobi v skladu z 18. ali 18.a členom tega pravilnika in ga nadzoruje v skladu s 7. členom tega pravilnika in prvim do tretjim odstavkom tega člena.

9. člen⁶ (varovalni pas)

- (1) Za drevesnice in matične nasade je obvezen 100 m širok varovalni pas, ki ne sme:
 - biti okužen z ESFY in
 - obsegati intenzivnega nasada gostiteljskih rastlin za pridelavo plodov, razen če so matična drevesa del takega nasada.
- (2) V primeru iz druge alineje prejšnjega odstavka mora biti celoten nasad pregledan v skladu s 7. členom tega pravilnika.
- (3) Varovalni pas iz prvega odstavka tega člena nadzoruje pristojni inšpektor v rastni dobi pred zasaditvijo in po zasaditvi drevesnice oziroma matičnega nasada v skladu s 7. in 8. členom tega pravilnika.
- (4) Če se v drevesnici oziroma matičnem nasadu prideluje uradno potrjen razmnoževalni material, enoto pridelave in varovalni pas po zasaditvi pregledujejo pooblaščen izvajalci organa za potrjevanje semenskega materiala kmetijskih rastlin.
- (5) Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena varovalni pas za drevesnico ali matični nasad ni potreben, če je drevesnica ali matični nasad v zavarovanem prostoru, ki izpolnjuje zahteve za zavarovani prostor iz 18. a člena tega pravilnika.

10. člen (zdravstveni pregledi gostiteljskih rastlin in laboratorijsko testiranje)

- (1) Zdravstveni pregledi gostiteljskih rastlin se opravljajo vizualno.
- (2) Pristojni inšpektor ali pooblaščen izvajalec odvzame vzorce rastlin in jih pošlje na testiranje v pooblaščen laboratorij, če pri vizualnem zdravstvenem pregledu gostiteljskih rastlin posumi, da gre za okužbo z ESFY v skladu s 4. členom tega pravilnika.

⁶ S Pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 74/06](#)) se je spremenil prvi odstavek. S pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)) se je dodal peti odstavek.

(3) Če so vzorci odvzeti na podlagi suma iz prve alinee drugega odstavka 4. člena tega pravilnika, stroške laboratorijskega testiranja drevesnic in matičnih nasadov nosi imetnik gostiteljskih rastlin.

(4) Gostiteljska rastlina se šteje za okuženo, če je rezultat laboratorijskega testiranja pozitiven ali če raste v žarišču okužbe in kaže bolezenska znamenja iz prvega odstavka 4. člena tega pravilnika.

11. člen (dolžnosti imetnikov)

(1) Imetniki gostiteljskih rastlin so dolžni zagotavljati zdravstveno varstvo rastlin in izpolnjevati zahteve za pridelovanje in premeščanje ter zagotoviti izvajanje fitosanitarnih ukrepov, zdravstvenih pregledov rastlin, vključno z laboratorijskimi analizami, in druge odrejene ukrepe v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo rastlin, in tem pravilnikom.

(2) Imetniki intenzivnih nasadov ter neokuženih mest oziroma enot pridelave ter imetniki zemljišč na ogroženem območju in v varovalnih pasovih, kjer rastejo gostiteljske rastline, so dolžni poleg obveznosti iz prejšnjega odstavka:

- redno pregledovati gostiteljske rastline med rastno dobo, zlasti po napovedi ali ugotovitvi obsežnega pojava češpljeve bolšice;
- redno zatirati češpljevo bolšico v času naleta z zimskih na poletne gostitelje (od marca do aprila) ali kadarkoli se ugotovi njihova navzočnost v enoti pridelave;
- o najdbi vidnih znamenj takoj obvestiti fitosanitarnega inšpektorja ali pooblaščenega izvajalca;
- voditi evidenco o rednih zdravstvenih pregledih, sumih, odvzetih vzorcih in izvedenih ukrepih, če se ukvarjajo s tržno pridelavo gojenih rastlin in so vpisani v register pridelovalcev rastlin.

(3) Imetniki intenzivnih nasadov ter neokuženih mest oziroma enot pridelave morajo voditi evidenco zatiranja češpljeve bolšice.

(4) Če se ob zdravstvenem pregledu nasadov gostiteljskih rastlin ugotovi, da so bolezenska znamenja že dalj časa navzoča, zlasti če je vidno odmiranje rastlin v skladu s trinajsto in štirinajsto alineo prvega odstavka 4. člena tega pravilnika, se šteje, da imetnik ni izvršil vseh predpisanih ukrepov po tem pravilniku.

III. UKREPI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA IN ZATIRANJE

12. člen (uničenje okuženih gostiteljskih rastlin)

(1) Uničenje okuženih gostiteljskih rastlin se izvede tako, da se jih poseka ali v celoti izruje. Panj se premaže s koncentriranim neselektivnim herbicidom, da se prepreči ponovno obraščanje in izraščanje koreninskih izrastkov. Premazane šture je dovoljeno odstraniti šele po tridesetih dneh od premazovanja s koncentriranim neselektivnim herbicidom.

(2) Sadike in druge manjše gostiteljske rastline je dovoljeno namesto rezanja v celoti poškopiti z neselektivnim sistemskim herbicidom. Če škropljenje zaradi okoliških rastlin ni

dopustno, je treba gostiteljske rastline izkopati.

(3) Ponovno odgnale koreninske izrastke je treba uničiti z neselektivnim sistemičnim herbicidom.

13. člen⁷
(ukrepi pri okužbi v drevesnici)

(1) V primeru potrjene okužbe gostiteljskih rastlin v drevesnici z ESFY pristojni inšpektor odredi naslednje ukrepe:

- uničenje okuženih gostiteljskih rastlin;
- zatiranje češpljeve bolšice;
- izvajanje dodatnih fitosanitarnih ukrepov;
- prepoved premeščanja rastlin za saditev.

(2) Za okužene gostiteljske rastline se za izvedbo ukrepov iz prejšnjega odstavka štejejo tudi dormantne gostiteljske rastline (gostiteljske rastline, ki so v fiziološkem mirovanju) ter rastline vrst sliva in češplja (*Prunus domestica*) in mirabolane (*Prunus cerasifera*), ki ne izhajajo neposredno iz meristemske vzgoje, ki jih predstavlja reprezentativen vzorec, v katerem je bila potrjena okužba, in sicer:

- sadike, ki izvirajo iz cepičev iz istega matičnega nasada posameznega dobavitelja,
- sadike iste sorte ali
- sadike istega izvora.

(3) Za izvedbo ukrepov iz prvega odstavka tega člena v primeru breskve in nektarine (*Prunus persica* (L.) Batsch), marelice (*Prunus armeniaca* L.), kitajsko-japonske slive (*Prunus salicina*) in cibore (*Prunus institia*) se kot okužene štejejo gostiteljske rastline v žarišču okužbe, ki kažejo bolezenska znamenja iz prvega odstavka 4. člena tega pravilnika.

(4) Če so okužene gostiteljske rastline iz prejšnjega odstavka razpršene po enoti ali mestu pridelave, inšpektor odloča o obsegu uničenja po izvoru rastlin, in sicer glede:

- vseh sadik, ki izvirajo iz cepičev iz istega matičnega nasada posameznega dobavitelja,
- vseh sadik iste sorte ali
- vseh sadik istega izvora.

(5) Če inšpektor odredi uničenje le dela drevesnice, lahko Uprava izjemoma dovoli prodajo preostalih gostiteljskih rastlin za saditev, če:

- so bile okužene rastline uničene,
- v drevesnici ni bilo češpljeve bolšice oziroma obstaja evidenca, ki dokazuje redno zatiranje češpljeve bolšice,
- je zagotovljena sledljivost izvora rastlin,
- je z vizualnim zdravstvenim pregledom oziroma vzorčnim laboratorijskim testom potrjeno, da preostale rastline niso okužene z ESFY,
- ni druge nevarnosti za širjenje ESFY.

(6) V drevesnicah, kjer okužba z ESFY ni ugotovljena, ugotovljeni pa so viri okužbe v varovalnem pasu drevesnice, Uprava izjemoma dovoli prodajo gostiteljskih rastlin za saditev, če:

⁷ S pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)) se je spremenilo besedilo tretjega odstavka.

- so bile okužene rastline v varovalnem pasu uničene,
- v drevesnici ni bilo pojava češpljeve bolšice oziroma obstaja evidenca, ki dokazuje redno zatiranje češpljeve bolšice,
- v drevesnici niso najdena sumljiva bolezenska znamenja ESFY oziroma je bilo z vzorčnim laboratorijskim testom potrjeno, da rastline niso okužene z ESFY,
- ni druge nevarnosti za širjenje ESFY.

(7) Pristojni inšpektor preverja izpolnjevanje pogojev iz prve in druge alinee petega odstavka tega člena in prve in druge alinee prejšnjega odstavka.

14. člen (ukrepi pri okužbi v matičnem nasadu)

(1) V primeru potrjene okužbe rastlin z ESFY v matičnem nasadu pristojni inšpektor odredi naslednje ukrepe:

- uničenje okuženih matičnih rastlin;
- testiranje dreves v neposredni bližini okuženih dreves oziroma dreves s simptomi okužbe z ESFY, če niso v istem žarišču;
- prepoved rezanja podlag ali cepičev, dokler se na podlagi vizualnih zdravstvenih pregledov v naslednji rastni dobi ne dokaže odsotnosti okužbe z ESFY oziroma dokler se s testiranjem matičnih dreves neposredno pred rezanjem cepičev ne dokaže odsotnosti okužb;
- izvajanje dodatnih fitosanitarnih ukrepov.

(2) Ne glede na določbo tretje alinee prejšnjega odstavka lahko Uprava na zahtevo imetnika rastlin izjemoma dovoli rezanje podlag ali cepičev zdravih matičnih rastlin v isti rastni dobi, če:

- so bile okužene rastline uničene,
- analizni izvidi potrjujejo, da so matične rastline zdrave,
- ni pojava češpljeve bolšice oziroma obstaja evidenca, ki dokazuje redno zatiranje češpljeve bolšice in
- ni druge nevarnosti za širjenje ESFY.

(3) Pristojni inšpektor preverja izpolnjevanje pogojev iz prve in tretje alinee prejšnjega odstavka.

15. člen⁸ (ukrepi pri okužbi v varovalnem pasu drevesnice in matičnega nasada)

(1) V primeru okužbe potrjene okužbe ESFY v varovalnem pasu drevesnice na ogroženem območju ali drugem mestu pridelave in v varovalnem pasu matičnega nasada na ogroženem območju se izvajajo ukrepi iz 12. člena tega pravilnika. Pri odločanju o obsegu teh ukrepov fitosanitarni inšpektor smiselno uporabi določbe od prvega do četrtega odstavka 13. člena tega pravilnika.

⁸ S Pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 74/06](#)) se je spremenil tretji odstavek. S pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)) se je spremenilo število v prvem odstavku, na koncu prvega odstavka se je dodal nov stavek in dodal se je peti odstavek.

(2) Če ukrepi iz prejšnjega odstavka strokovno niso primerni, zlasti ko stroški za izvedbo ukrepov presegajo vrednost drevesnice, pristojni inšpektor prepove sajenje sadilnega materiala gostiteljskih rastlin na isti lokaciji.

(3) Imetniku matičnega nasada, kjer je bila ugotovljena okužba z ESFY v varovalnem pasu matičnega nasada na ogroženem območju, inšpektor dovoli rez podlag ali cepičev, če:

- je z vizualnim pregledom potrjeno, da rastline v varovalnem pasu v zadnji rastni dobi niso bile okužene z ESFY ali
- so bile okužene rastline v varovalnem pasu pravočasno uničene in ni bilo pojava češpljeve bolšice oziroma obstaja evidenca, ki dokazuje redno zatiranje češpljeve bolšice.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek se rezanje podlag ali cepičev dovoli, če je z laboratorijskim testom potrjeno, da matična drevesa neposredno pred rezanjem cepičev niso okužena z ESFY.

(5) Če zavarovani prostor ne izpolnjuje več zahtev iz prvega odstavka 18.a člena tega pravilnika, Uprava v skladu z 20. členom tega pravilnika dovoli uporabo sadik, podlag in cepičev gostiteljskih rastlin v tem prostoru, če so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 9. člena tega pravilnika oziroma iz prvega odstavka tega člena.

16. člen

(ukrepi pri okužbi v vrtovih in nasadih)

(1) V primeru laboratorijsko potrjene okužbe z ESFY v nasadih ali vrtovih na ogroženem območju pristojni inšpektor odredi naslednje ukrepe:

- uničenje posameznih okuženih gostiteljskih rastlin, če je okuženih manj kot 30% gostiteljskih rastlin;
- uničenje vseh gostiteljskih rastlin, če je okuženih več kot 30% gostiteljskih rastlin.

(2) V primeru iz prve alineje prejšnjega odstavka mora imetnik rastlin redno spremljati zdravstveno stanje ostalih gostiteljskih rastlin. Datume in ugotovitve pregledov mora vpisovati v lastne evidence.

(3) V primeru iz prvega odstavka tega člena pristojni inšpektor nadzira izvajanje predpisanih ukrepov in preverja zdravstveno stanje gostiteljskih rastlin:

- do meje varovalnega pasu, in sicer vsaj v polmeru 100 m od mesta ugotovljene okužbe ESFY v primeru vrtov in posameznih gostiteljskih rastlin,
- celotno strnjeno zasaditev v primeru intenzivnih nasadov.

(4) V primeru iz prvega in drugega odstavka tega člena lahko imetnik rastlin uveljavlja odškodnino v skladu z 21. členom tega pravilnika, razen v primerih iz četrtega odstavka 11. člena tega pravilnika.

17. člen

(izjeme od ukrepov)

(1) Zaradi raziskovalnih ali znanstvenih razlogov in žlahtnjenja lahko Uprava na predlog imetnika rastlin dovoli odstopanje od ukrepov iz tega pravilnika, če se izvedejo vsi ukrepi, ki zagotavljajo nadzor nad ESFY in preprečujejo njeno širjenje v skladu s predpisi, ki urejajo vnos in premeščanje škodljivih organizmov za znanstvene namene.

(2) Uprava lahko dovoli odstopanje od ukrepov iz tega pravilnika tudi v drugih primerih, če so strokovno upravičeni in ni nevarnosti za širjenje škodljivih organizmov.

(3) Uprava lahko zaradi preverjanja, da ni nevarnosti širjenja ESFY v primerih iz prejšnjega odstavka in iz 21. člena tega pravilnika, zahteva strokovno mnenje oziroma dodatno testiranje gostiteljskih rastlin. Stroški bremenijo imetnika rastlin, pri čemer Uprava o odločitvi za izdelavo strokovnega mnenja oziroma dodatnega testiranja predhodno obvesti imetnika rastlin in mu določi rok za odgovor. Če imetnik rastlin izdelavi mnenja oziroma dodatnemu testiranju nasprotuje oziroma v določenem roku ne odgovori, se vloga za dovolitev odstopanja zavrne.

IV. PRIJAVA PRIDELAVE GOSTITELJSKIH RASTLIN IN VLOGA ZA IZJEMNO DOVOLJENJE

18. člen⁹

(neokužena mesta in enote pridelave)

(1) Pridelovalec gostiteljskih rastlin za saditev prijavi novo lokacijo drevesnice ali matičnega nasada pristojni fitosanitarni inšpekciji do 31. marca v letu, ki je predhodno letu zasaditve, v skladu s predpisi, ki urejajo registracijo pridelovalcev določenih rastlin za namene zdravstvenega varstva rastlin.

(2) Pristojni inšpektor dovoli sajenje gostiteljskih rastlin, če:

- obstoječe gostiteljske rastline na predvideni lokaciji in v varovalnem pasu niso okužene z ESFY oziroma če je imetnik rastlin izvršil vse odrejene ukrepe, da se take rastline odstrani v skladu z 12. členom tega pravilnika;
- je možnost prostorske izolacije od virov okužbe, tako da vsaka enota pridelave leži najmanj 100 m od roba intenzivnega nasada gostiteljskih rastlin za pridelavo plodov

(3) Imetnik rastlin, ki namerava uporabljati nasad kot matični nasad, mora takšen nasad prijaviti do 31. marca v letu, ki je eno leto pred začetkom uporabe cepičev oziroma drugih delov rastlin za saditev. Pristojni inšpektor dovoli rabo matičnega nasada le, če nasad in varovalni pas okoli njega nista okužena z ESFY.

(4) Če pogoji iz prvega in tretjega odstavka tega člena niso izpolnjeni in odstranitev okuženih rastlin strokovno ni upravičena, pristojni inšpektor prepove sajenje oziroma rez cepičev ali drugih delov rastlin za saditev na isti lokaciji.

18.a člen¹⁰

(posebni pogoji in ukrepi v zavarovanem prostoru)

(1) Ne glede na določbe prejšnjega člena lahko Uprava na podlagi prijave lokacije imetniku gostiteljskih rastlin dovoli sajenje drevesnice ali matičnega nasada gostiteljskih rastlin v zavarovanem prostoru brez vzpostavitve varovalnega pasu, če zavarovani prostor zagotavlja gostiteljskim rastlinam zaščito pred okužbami iz okolja.

Za zavarovani prostor je treba:

⁹ S pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)) se je spremenilo število v drugi alineji drugega odstavka.

¹⁰ S pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)) se je dodal 18.a člen.

- preprečiti dostop žuželkam in drugim prenašalcem rastlinskih bolezni do gostiteljskih rastlin,
- vzpostaviti najmanj 3 m širok pas, ki je brez vseh rastlin ali pa je zatravljen in redno pokošen,
- upoštevati smernice za zavarovani prostor, ki so dosegljive pri Upravi in na njeni spletni strani <http://www.furs.si> (v nadaljnjem besedilu: smernice).

(2) Zavarovani prostor iz prejšnjega odstavka se šteje za neokuženo mesto pridelave.

(3) V matični nasad iz prvega odstavka tega člena sme imetnik gostiteljskih rastlin posaditi gostiteljske rastline, ki so bile pridobljene po certifikacijski shemi, ki je uradno sprejeta v državi izvora in je bilo z uradnimi testiranjmi ugotovljeno, da v njih ni navzoča ESFY.

(4) Če namerava imetnik gostiteljskih rastlin v matični nasad iz prvega odstavka tega člena naknadno dosaditi gostiteljske rastline, jih mora predhodno gojiti celotno rastno dobo izolirano v drugem zavarovanem prostoru pod uradnim nadzorom, da se preveri morebitna navzočnost škodljivih organizmov.

(5) Pri delu v zavarovanem prostoru mora imetnik izvajati higienske ukrepe, opredeljene v smernicah iz prvega odstavka tega člena.

19. člen (nadomestna lokacija)

(1) Pridelovalec gostiteljskih rastlin za saditev, ki je prijavil lokacijo drevesnice ali matičnega nasada pristojni inšpekciji v roku iz prvega odstavka prejšnjega člena, vendar je bila na prijavljene lokaciji ugotovljena okužba z ESFY, ki je ni mogoče izkoreniniti, lahko vloži prijavo nadomestne lokacije najpozneje do 31. marca v letu zasaditve.

(2) Pristojni inšpektor dovoli sajenje na nadomestni lokaciji, če je v teku rastne dobe še mogoče preveriti sum na okužbo z ESFY oziroma če na nadomestni lokaciji v varovalnem pasu ni gostiteljskih rastlin.

20. člen¹¹ (izjemno dovoljenje)

(1) Za izdajo izjemnega dovoljenja iz petega in šestega odstavka 13. člena, drugega odstavka 14. člena in petega odstavka 15. člena tega pravilnika imetnik vloži na Upravo vlogo, v kateri navede osnovne podatke o vrsti pridelave in razlogih za izdajo izjemnega dovoljenja.

(2) Uprava lahko zaradi razjasnitve nastalega primera zahteva od imetnika rastlin, pristojnega inšpektorja ali nosilca javnih pooblastil dodatne potrebne podatke.

V. STROŠKI IN ODŠKODNINA

¹¹ S Pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 21/07](#)) se je črtal drugi odstavek; dosedanji tretji odstavek je postal drugi odstavek. S pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 83/09](#)) se je spremenilo besedilo prvega odstavka.

21. člen¹²

(plačilo stroškov in upravičenost do odškodnine)

- (1) Stroške uničenja gostiteljskih rastlin po tem pravilniku nosi imetnik gostiteljskih rastlin.
- (2) Imetnik gostiteljskih rastlin je upravičen do odškodnine za uničene rastline v skladu s pravilnikom, ki ureja odškodnine na področju zdravstvenega varstva rastlin, če izvede vse predpisane ukrepe v skladu s tem pravilnikom.
- (3) Za uveljavljanje odškodnine iz prejšnjega odstavka vloži imetnik gostiteljskih rastlin na Upravo vlogo, v kateri navede osnovne podatke o rastlinah, ki so bile uničene, in osebne podatke, ki omogočajo identifikacijo imetnika rastlin, davčno številko, številko transakcijskega računa ali hranilne knjižice in naziv banke.
- (4) Uprava lahko zaradi razjasnitve nastalega primera zahteva od imetnika rastlin, pristojnega inšpektorja ali nosilca javnih pooblastil dodatne potrebne podatke.

VI. EVIDENCE IN LETNI PROGRAM

22. člen

(evidence in letni program)

- (1) Uprava vodi evidenco o številu ugotovljenih okužb z ESFY in o okuženih mestih oziroma enotah pridelave ter o izdanih dovoljenjih iz tega pravilnika na podlagi lastnih podatkov in podatkov, ki jih zagotavlja fitosanitarna in gozdarska inšpekcija, organ za potrjevanje semenskega materiala kmetijskih rastlin ter pooblaščenih izvajalci.
- (2) Fitosanitarna in gozdarska inšpekcija redno zagotavljata podatke iz 7. do 10 in 12. do 15. člena tega pravilnika vsaj glede o času, lokaciji in imetniku rastlin po enotah pridelave.
- (3) Na podlagi raziskovalnih spoznanj, statističnih načel in biologije ESFY Uprava z odločbo odobri letni program sistematičnega nadzora, ki ga predloži koordinator nadzora. Ta program določa zlasti število, izvor, način in čas zbiranja vzorcev za ugotavljanje zdravstvenega stanja gostiteljskih rastlin oziroma okužb z ESFY.

VII. OBVEŠČANJE, NADZOR IN POOBLASTILA

23. člen

(obveščanje javnosti)

- (1) Pooblaščen izvajalce in imetnike gostiteljskih rastlin Uprava obvešča o podrobnejših ukrepih na ogroženem območju preko spletne strani in občasne samostojne publikacije o obvladovanju ESFY.
- (2) V sklopu posebnega nadzora Uprava obvešča javnost o značilnostih bolezni, nevarnosti in ukrepih, pri čemer sodelujejo tudi fitosanitarni inšpektorji, pooblaščen izvajalci in drugi strokovnjaki.

24. člen

¹² S Pravilnikom o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows ([Uradni list RS, št. 21/07](#)) se je spremenilo besedilo tretjega odstavka. Črtal se je četrti odstavek; dosedanji peti odstavek je postal četrti odstavek.

(izvajalci nalog in pooblastil)

- (1) Vizualne preglede rastlin in odvzem vzorcev v okviru posebnega nadzora izvajajo:
 - fitosanitarni inšpektorji predvsem v drevesnicah, matičnih nasadih, varovalnem pasu,
 - pooblaščen izvajalci predvsem v drevesnicah in matičnih nasadih za pridelavo uradno potrjenega materiala in pripadajočih varovalnih pasovih, sadovnjakih in vrtovih,
 - pooblaščen uradne osebe z Uprave.
- (2) Laboratorijske preiskave opravlja pooblaščen laboratorij v skladu s predpisom o tehničnih in organizacijskih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje diagnostičnih preiskav na področju zdravstvenega varstva rastlin.
- (3) Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega pravilnika opravljajo fitosanitarni inšpektorji v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo rastlin.
- (4) Za koordinacijo, poročanje in izmenjavo informacij med organi in pooblaščenimi izvajalci skrbi Uprava.
- (5) Predstojnik Uprave izda navodilo o organiziranosti pregledov in poročanju iz tega člena.

VIII. KONČNA DOLOČBA

25. člen
(uveljavitev pravilnika)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pravilnik o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows (Uradni list RS, št. 74/06) vsebuje naslednjo končno določbo:

4. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pravilnik o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows (Uradni list RS, št. 21/07) vsebuje naslednjo končno določbo:

3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pravilnik o spremembah Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje fitoplazme European Stonefruit Yellows (Uradni list RS, št. 83/09) vsebuje naslednjo končno določbo:

10. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Priloga 1: Seznam **okuženih območij**, kjer se je fitoplazma European Stonefruit Yellows - ESFY – ustalila.

2000 Maribor
3301 Petrovče
3320 Velenje
5000 Nova Gorica
5211 Kojsko
5212 Dobrovo v Brdih
5261 Šempas
5263 Dobravlje
5290 Šempeter pri Gorici
5291 Miren
5293 Volčja Draga
5294 Dornberk
5295 Branik
6000 Koper
6243 Obrov
6255 Prem
6310 Izola
6333 Sečovelje
8256 Sromlje
9000 Murska Sobota
9207 Prosenjakovci
6310 Izola
3301 Kasaze